

රුකු ගතිමූ අපේ සාගර සම්පත

(Wanted ! Seas and Oceans : Dead or Alive)

"ඇවයිය අපට පත් ඇති සාගර, මුහුදු"

සුම වසරකම පුත් පස්වතින්දා සමරන ලේක පරිසර දිනයේ 2004 වසර තෙමාව මෙයයි. මේ තෙමාව ලොවට හඩා දියුණු නෑතියෙන් ලොව ඇති මුහුද හා සාගර වල අනාගත පටිගත්ම රඳා පවතින්නේ මිනිසා මත බවයි. මුහුද හා සාගර රැකිතවාද ? වනසනවාද ? යන තීරණය ගැනීමට කාලය එළඟී ඇති බවයි.

අභ්‍යන්තරයේ සිව් වෙරුලාසන ප්‍රයෝග වලට යේතුද වූ ලාංකිකයේ එම ප්‍රයෝග තම පැදිලිය සඳහා තොරා ගත්ත. මේ ප්‍රවනතාවය අද දක්වාද පවතින අතර වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයේ 25% ක පමණ වෙරුලාසන ප්‍රයෝගයන් පිවත්වති. රැටි ප්‍රධාන තගර වලින වැඩි ප්‍රමාණයක පිහිටා ඇත්තේ වෙරුලුබයි. රැටි කරමානතකාලා වලින 62% ක පමණ පිහිටා ඇත්තේ වෙරුලුබයි. මෙමෙය තාගරිකරණය වූ හා ජනගහනය අධික වෙරුලු තීරණයින් වටවු, වේගයෙන් සංවර්ධනය

මිනිසා මෙනෙක් ත්‍රියකර ඇත්තේ සාගර රැකීමටද? නයිමටද?

ඡකරුප : - අරුණා ගාන්ත අනුකූලයාල

ලේකයේ ස්වභාවික සම්පත් බොහෝමයක මිනිසා ත්‍රියකාරකම් තිකා වෙනසක්ම් පවතී. මේ සම්පත් ගාන්තනට ලේකයේ මුහුද සහ සාගරද එකත් ඇති අතර එවාට සිදුවෙමින් පවතින්නා වූ විනාශයෙන් තරම සහ වෛගවත් බව, ලේක ප්‍රජාවයේ විශේෂ අවධානය එ ගෙයරු ගොමු කිරීමට තරම් බයෝරුම් වී ඇත. එවත් කාල වකවතුවක ශ්‍රී ලංකාව වට්කාව ඇති මූල්‍ය සූයුරු තත්ත්වය පිළිබඳවද සලකා බැලීම කාලෝචිතය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඇ ගොලීය පිහිටීම අනුව එය අනාදිවත් කළක සිටි, ඉන්දියන් සාගරය ඔස්සේ සිදුවූ මුහුද ගමන මාරුග වල ප්‍රධාන තැවි තොටික ලෙස භාවිතා කර ඇත. එ අනුව ඉන්දියන් සාගරය ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාජික සහ ආර්ථික පෘතුවීම කෙරෙන් සංස්ක්‍රීත බලපා තීබේ. වෙරුලාසන ප්‍රයෝග වල තැංගුරුම් පොලුවල ඇති විමත, එකි ප්‍රතිඵලයක ලෙස වෙළඳ මධ්‍යස්ථාන ඇති විමත තිකා තම ආර්ථිකය ශක්තිමත කර ගැනීමේ වේනත්වන් රට

කරා පිය තැව්මිත සිටින රටක පිටතවන අටි මෙනෙක් කළ ත්‍රිය කොට්ඨ ඇත්තේ සාගරය රැකීමටද? නයිමටද? දැනට අධ්‍යනය කර ඇති කරුණු අනුව ලේකයේ මුහුද හා සාගර වල ජලය ඉතා තදාල ලෙස රැල දුෂ්ඨයට ලක්ව ඇති අතර වඩාත්ම පිඩිනයට පත්ව ඇත්තේ වෙරුලාසන ප්‍රයෝගයන්ය. තවද, රැල දුෂ්ඨය සඳහා 80% ක දායකරවය දරන්නේ ගොඩනගේ ආක්‍රිතව සිදුකරන ත්‍රියකාරකම්. මේ තහවුරු ශ්‍රී ලංකාව වැහැරුවී තොමැති අතර, රට මධ්‍යයේ ඇති කද සහිතව බුමයන් බැවුම් වී රට වටා වෙරුලු තීරණයන් අවසන් වන භුම් ලැංඡනයන්, මධ්‍ය කදුකරයෙන් ඇයෙන් බැවුම් ඔස්සේ ගළවිත, රට වටා වෙරුලු තීරණය තැනින තැනදී මුහුදට එකත්වන 102 ක වූ ගංගාත්, ගොඩනීම ආක්‍රිතව සිදු කරන ත්‍රියකාරකම් වල අනිතකර එම තොමැති සහ කාර්යාලුව සාගරය කරා ගෙන එකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරුලාසන්ත සාගර පුදේශ වල ජල දූෂණය පසුගිය දැයක කිහිපය තුළ වබ වඩාත උගු අතර පත්ව ඇත්තේ වසරින වසර වැඩිවන්නාවූ ජනගහනයේ විවිධ ක්‍රියාකාරකම් සහ විවිධ සාවර්ධන කිවුණු යුතුවේ. සාගර ජල දූෂණයට මුළුක වන්නාවූ ගෙඩින්ම ආක්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් හෝ නාවන් ඇති වන්නාවූ ප්‍රජාව කිහිපයකි. මේ අතරින ප්‍රධානතම ප්‍රජාව දෙකක මෙය මළදව් හා කැලීකසල සැලකිය ඇති. මේ ප්‍රජාව දෙක ජල දූෂණයට වැඩිපුරුම එක වන්න් වෙරුලාසන්නයේ ඇති පුදේශ වම්ති. එයට හෝ වැඩිව්වල මේ පුදේශවල ජනතාවට අවශ්‍ය

ඇති සාගරයේ විවිධ ස්ථාන වල මෙයේ එකතු සහ අපද්‍රව්‍ය (විශ්වාසීය ප්‍රාග්ධන සහ පොලීන්) දැකගත හැකි වේ. මේවා නිසා අප අවර සාගර පිළින්ට සිදුවන නිසා පිළිබඳ පහැදිලි අදාළයක් තැනි වුවත්, එක්සත් ජාතීන්ය පරිසර වැඩිවහාන් වාර්තාවකට අනුව එලාස්ටික නිසා සුම වසරකම මුහුද පක්ෂීන් දැඟ ලැංඡයක්, මුහුද න්‍යීල්පාසින් ලැංඡයක සහ ගැනිය නොහැකි තරමේ මුළුත් සංඛ්‍යාවක් විවිධ මුහුද හා සාගර පරිසර වලදී මිය සැති. ශ්‍රී ලංකාවේ නිතර දැක්වා හැකි කැලී කසල හා මළද ද්‍රව්‍ය නිසා අපවිතු වී ඇති සාගර පරිසරය

බොට්ටු වලින ඉවතුන තෙල් සාගර දූෂණයට හෝ වේ

තාකරුප : - අරුණ ගෙන අත්‍යක්ෂරල

මුළුක පහසුකම් අඩු බවිති. උදාහරණයක මෙය 1992 දී කරන ලද අධිනයකට අනුව මහ කොළඹ පුදේශයේ ජනගහනයේ 19% කට පමණක මළදව් බැහැර කිරීමේ පදනම් වල සේවාව ලබාති. තවද 59% තමන්ගේ තිබෙන වල පිළිම මළ ද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ ක්‍රම අනුගමනය කළ අතර ඉතිරි 22% ක වූ පිරිසට කිහිද ප්‍රමාණයට පහසුකම් නොමැති විය. මේ පිරිසෙන කිහිප දැනෙක අඩු වියදම් ලාභී අනවසර පදිංචි කරවන වූ අතර මොවන දිනපතා මහ කොළඹ පුදේශයේ ජල මාරුග වලට එකතු කරන ලද මළ ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය චොන් 138 ක විය. වර්තමානය මේ පුද්‍රණය තවත් උගුෂී ඇත. කැලී කසල නිසා සිදුවන දූෂණය සැලකීමිද රට පුරා දිනකට චොන් 2700 ක පමණ කැලී කසල එකතුවන අතර මෙයින්ද වැඩි ප්‍රමාණය වෙරුලාසන්න නාගරික පුදේශ වම්ති. එවා බැහැරලේමට යුතු සහ ප්‍රමාණයට පහසුකම් නොමැති තිබා තැන වල ගැසි ගැසීම සිදුවේ. මේ කැලී කසල වැඩි ජලය සමග, ජල මාරුග ඔස්සෙයේ හා පුළුග මගින් අවසානයේ සාගරයට එකතු වේ.

ප්‍රධාන සංවාරක ආකර්ෂණයක වූ අයේ මුහුද වෙරුලේ සහ මුහුදේ අයයේ විශාලව අඩු කරයි.

වෙරුලාසන්න සාගර ජලය දූෂණ වන්නාවූ තවත් වැදගත් ප්‍රහැයකි, කරමාන්තකාලා වලින බැහැර කරන දියර. 1994 දී කර ඇති අධිනයකට අනුව වෙරුලාසන්න පුදේශවල කරමාන්තකාලා වලින 336 ක මධ්‍යම හෝ උපරිම ප්‍රමාණයන් පරිසර දූෂණයට දායක විමි ඉඩකිඩි ඇති එවා බව ගොඹාගෙන ඇත. එවිනි කරමාන්ත අතර රෙදී, කඩිදාසි, හම් පදම් කිරීම, ගැසි, තීන්ත, ආහාර සහ බීම, ස්කාගාර වැනි කරමාන්ත ප්‍රධාන තැනක් ගේ. වර්තන වර ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්තා වන්නා වූ මෙස්සඩින් ඇතුළු අනෙකුත් පිළින් විශාල වැඩියෙන් මිය සුම මෙවති අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීම් වල අනුටු විභාගයි. සංවාරක කරමාන්තය මතා කළමනාකරණයක නොමැති විමද වෙරුලාසන්න ජල දූෂණයට දායක වෙයි. මේ කරමාන්තය සම්බන්ධ සම්බන්ධ වැඩි ආදියෙන් පිටවන්නාවූ මළ ද්‍රව්‍ය, එවායේ මුළුත්ත ගෙනින් සහ රෙදී යේදීමිද පිට කරන දියර හා කැලී කසල නිසා සාගර ජල දූෂණය විම දුනුවූ වෙරුල පිරියේ සම්බන්ධ ස්ථාන වලදී දැක්වා හැකිය.

පුවාහයත් අඩු වී චෙරලු පොශනයට ගෙන එන වැමි පුමාහය අඩු විම, විවිධ කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය වෙරෝලාසනත් ව්‍යුහයන් (ලදාවැටි, වරාය, ජැටි අදිය) තැනීම වැනි කරයුණු වේ. මෙවතින් දිය ස්වභාවිකව සිදුවන්නා වූ චෙරලු බාධය තහ තවත් වැඩි ඕරුමට යොතු වී ඇත.

මේ සියලුම කරයුණු පෙන්වන්නේ, මෙතෙක් සිදු කර ඇති විවිධ මිනින් ත්‍රියාකාරකම් වලින අප අවට සාගරය සහ එකිනෙක් සම්පත් අසිමිත ලෙස පිඩිනයට ලක්ව ඇති බවය. එබැවින් අරු පැවැත්ම උරුදායාම අප අවට සාගරය යෙක ගැනීමේ යුතුකමක හා වගකීමක අප සතුව ඇත. අප කළ යුතුන් කුමක්දයි අප විමාන බලුය යුතුය.

ශ්‍රී ලංකා රජයේ නීති රිති රෝසක මගින්, පනත් රෝසක මගින් හා පුරුෂින් රෝසක මගින් සාගරය සහ එකිනෙක් සම්පත් යැකි නිකාත පුරුවයින් වශයෙන් අප අරු යුතුකම් සහ වගකීම් පැහැර හැරීමත් නිසාය. එ තිසා අප රටට අවශ්‍ය වන්නේ නීති රිති ත්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා කාර්යාලු වැඩි පිළිවෙළකි. එ සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු තොපලාව සම්පාදනය තොකලයාට අරු සමාජයේ සහ ආර්ථික පසුබිම සාකච්ඡාව අපට උරුදුන මේ වට්හා සම්පත් වැනියේ සාම්පූහ්‍ය වනු ඇත. අරු යුතුකම් හා වගකීම් මතක කර ගත යුතු කාලය දැන එළඹ ඇත. සාගර සම්පත් විනාශ මුළුයට ගෙන ගාමට ඔබත්, මෙත්, අප භාම කෙනෙකම් දායක වන බව සිනියට නග ගෙන එ දායකත්වය අවම කර ගැනීමට හැකි පමණ උර්සාග ගැනීමට කාලය දැන එළඹ ඇති ඇත.

ත්‍රියාකාරකම් වලින පරිසරය රැකිම සඳහා පවතින අතර එවාද අතියිම් අන්දමින සාගර දූෂණය පාලනය කිරීමේ ලා ඉවහුල ට්‍රේ.

මේ අන්දමින අවශ්‍ය තරමත වඩා නීතිය මගින් සාගරය සහ එකිනෙක් සම්පත් රැක ගැනීමට ඉඩ කිඩ සලකා ඇතිරේ සාගරය සහ එකිනෙක් සම්පත් විනාශය කරා ඇදු ගාම දිනෙන දින උගු වෙමින් පවතින්නේ ඇයි? ප්‍රධානව නීති රිති ත්‍රියාත්මක කිරීමේදී ඇති දැයාකුත් එකත් අඩුවාඩු නිශාත පුරුවයින් වශයෙන් අප අරු යුතුකම් සහ වගකීම් පැහැර හැරීමත් නිසාය. එ තිසා අප රටට අවශ්‍ය වන්නේ නීති රිති ත්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා කාර්යාලු වැඩි පිළිවෙළකි. එ සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු තොපලාව සම්පාදනය තොකලයාට අරු සමාජයේ සහ ආර්ථික පසුබිම සාකච්ඡාව අපට උරුදුන මේ වට්හා සම්පත් වැනියේ සාම්පූහ්‍ය වනු ඇත. අරු යුතුකම් හා වගකීම් මතක කර ගත යුතු කාලය දැන එළඹ ඇත. සාගර සම්පත් විනාශ මුළුයට ගෙන ගාමට ඔබත්, මෙත්, අප භාම කෙනෙකම් දායක වන බව සිනියට නග ගෙන එ දායකත්වය අවම කර ගැනීමට හැකි පමණ උර්සාග ගැනීමට කාලය දැන එළඹ ඇති ඇත.

ආචාරය අජතතාද අලුවිස
පෙෂ්ඨයි කරීකාචාරය
සත්ත්ව විදු අධිසනාංශය
ශ්‍රී ප්‍රජාවර්ධන පුර විශ්ව විදුලය
නුගේගොඩ